

центрах, соціальних службах, школах та інших соціальних інститутах проводять інструктажі з охорони праці та пожежної безпеки, але, на наш погляд, слід враховувати всі наявні та можливі небезпеки, які можуть призвести до травмування, погіршення здоров'я або смерті людини під час трудової діяльності, завдання шкоди майну або навколишньому середовищу.

В сучасному суспільстві професія соціального працівника стає все більше популярною, адже збільшується кількість соціальних проблем. Однією з форм роботи є соціальний супровід та соціальне інспектування, що вимагає особливої підготовленості спеціаліста до роботи з сім'ями, які потрапили або можуть потрапити в складні життєві обставини: це і неблагополучні сім'ї, сім'ї, які вживають алкогольні та наркотичні речовини, сім'ї з психічними та психологічними проблемами. Люди із проблемних сімей можуть вести себе агресивно, неспокійно, навіть погрожувати та вчиняти недопустимі речі. Тому спеціаліст, який проводить соціальне інспектування, повинен знати і враховувати всі ризики і бути готовим діяти в екстремальній ситуації [2].

Наше дослідження серед майбутніх соціальних педагогів показало, що більшість студентів не знайома з інструкцією з охорони праці, тому ми вважаємо за необхідне навчати соціальних працівників та інших спеціалістів з профілю основ охорони праці, залучати студентів до додаткових курсів та тренінгів з надання першої медичної допомоги. Саме ці заходи допоможуть краще підготувати майбутніх фахівців до подальшої професійної діяльності.

Література

1. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Безпалько. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 208 с.
2. Шинкаренко К.І. Аналіз знань майбутніх працівників з охорони праці під час соціального інспектування / К.І. Шинкаренко, В.М. Кондель // Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України : матеріали IV Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції, 20 квітня 2018 р. — Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. — С. 145–146.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ВАЛЕОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Ярошенко Н.П.

КЗ «Черкаський обласний краєзнавчий музей» ЧОР

Постановка проблеми. Особливості сучасних умов життя, стрімкий розвиток технічного прогресу, різке зростання обсягів інформації, екологічні проблеми, перевага шкідливим звичкам на противагу здоровому способу життя — усе це негативно впливає на організм студентської молоді. Незначні відхилення в стані здоров'я підлітків у період статевого дозрівання й гормональної перебудови призводять до того, що їх організм не завжди адекватно реагує на навчальні навантаження. Під час продовження навчання у вищому навчальному закладі дана тенденція ще більше посилюється внаслідок збільшення розумового навантаження. Недостатня

рухова активність зумовлює функціональні розлади, які в подальшому переходять у хронічні захворювання. Рівень фізичної підготовленості та здоров'я молодого покоління катастрофічно погіршується щороку. Науковці свідчать, що майже 90% дітей, учнів і студентів мають відхилення у здоров'ї, понад 50% – незадовільну фізичну підготовку. [5].

Дані обставини унеможливають задоволення потреб суспільства у підготовці фахівців з високим рівнем адаптації до вимог сучасної життєдіяльності, готовності повноцінно виконувати професійні вимоги.

Загальновідомо, що стан здоров'я залежить від: спадковості (на 20%), умов навколишнього середовища (на 20%), рівня розвитку галузі охорони здоров'я (на 10%), способу життя людини (на 50%).

Здоровий спосіб життя — це система поведінки людей, яка направлена зокрема і на постійне фізичне вдосконалення. [6].

У процесі навчання студенти мають не лише отримувати знання щодо формування здорового способу життя, а й уміння застосовувати їх у майбутньому. Виховання потреби фізичного самовдосконалення, самозбагачення особистості — головна мета вищих навчальних закладів. Ще Аристотель, який вважав найважливішим завданням виховання розвиток розуму, рекомендував починати з виховання фізичного. [7].

Одним з механізмів освоєння особистістю цінностей вибраної професії є використання специфічних особливостей фізкультурно-спортивної діяльності в контексті освітнього простору вищої педагогічної освіти. [2].

Фізкультурно-спортивна діяльність у вищому навчальному закладі постає не лише як процес формування фізичних кондицій людини і його оздоровлення. Її потенціал може актуалізувати процеси структурування в свідомості таких загальнолюдських цінностей, як визнання унікальності і неповторності людської особистості, прийняття себе й інших як цінності, а також забезпечити психосоматичний комфорт і благополуччя, що відображає позитивний ефект світогляду. Очевидно, що на перший план виходить адекватність змісту фізичного виховання, ефективного співвідношення засобів та врахування індивідуальних психофізіологічних особливостей кожного студента. [1, 3].

У працях В.О. Беляєвої, В.Я. Віленського, О.І. Смакули та ін. вказувалось на те, що прагнення досягнути фізичної досконалості є внутрішнім, прихованим мотивом, який сприяє формуванню фізичної культури майбутнього спеціаліста. Основу змісту фізичної культури визначає практична, діяльна сторона, специфічним ядром якої є відносини, що складаються в процесі фізкультурної діяльності. Мотиваційно-ціннісне ставлення до фізкультурної діяльності вивчали також А.Г.Ковальов, Г.А.Лещенко, С.О.Сичов, Є.В.Столітенко та ін., але питання формування необхідних умов для валеологічного виховання та забезпечення фізкультурної діяльності кожного студента вищого навчального закладу не були предметом спеціального вивчення. [4].

Мета нашого дослідження полягає у виявленні особливості структури мотиваційної сфери особистості студента, майбутнього спеціаліста, з метою визначення психолого-педагогічних умов формування його фізкультурної діяльності.

Результати дослідження та їх обговорення. Дослідження показали, що наявна система фізичного виховання не сприяє залученню студентства до занять фізичними вправами. Відступ на практиці від головної ідеї освіти — формування гармонійно розвинутої особистості — призводить

до суперечності з її потребами. Відомо, що будь-якій людині властиво опиратися примусу. Тому «командно-стройовими» методами, які домінують на заняттях із фізичного виховання, практично не можливо домогтися ефекту в справі формування внутрішнього переконання потреби у фізичному вдосконаленні. Крім того, для студентів, котрі мають недостатній рівень фізичної підготовки, подібна форма проведення занять перетворюється у непосильну роботу, що породжує комплекс неповноцінності.

Результати дослідження, що проводилися у СумДПУ ім. А.С. Макаренка та ЧНУ ім. Б. Хмельницького протягом 2017-2018 рр., дозволяють скласти наступну картину:

- із опитаних студентів 1-го курсу 29,2% відповіли, що відвідували б заняття по фізичному вихованню, якби вони не були обов'язковими, 45,8% студентів — інколи б відвідували і 20,8% — не відвідували б навчальні заняття взагалі;

- у студентів 2-го курсу відмічена більш виражена цікавість до фізкультурно-спортивної діяльності. Це проявляється в тому, що 52% опитаних студентів відвідували б заняття, якби вони не були обов'язковими і 40% — інколи б відвідували;

- у студентів 1-го курсу лідерське положення займає мотив «прагнення мати хорошу фігуру» (14,1%);

- у студентів 2-го курсу лідирує мотив «усвідомлення важливості занять фізичними вправами для підтримки здоров'я» (11,8%).

Головний показник сформованості ціннісного відношення до фізкультурно-спортивної діяльності — ступінь задоволення заняттями — знаходиться на дуже низькому рівні. Студенти переважно розглядають заняття фізкультурно-спортивною діяльністю лише як спосіб оздоровлення і засіб формування свого фізичного вигляду, у той час як потенціал активної рухової діяльності припускає набагато ширші можливості для особистісного розвитку і професійного становлення.

Розгляд ціннісного відношення до фізкультурно-спортивної діяльності, як одного з вирішальних факторів актуалізації особистісного потенціалу майбутнього спеціаліста, дозволяє виділити наступні психолого-педагогічні умови щодо його формування у просторі занять по фізичному вихованню:

- відмова від авторитарних методів навчання і звернення до особистості студента, його інтересів і потреб. Активність студента, як суб'єкта фізкультурно-спортивної діяльності, сприяє формуванню активної життєвої позиції, стійкості до життєвих випробувань, вільному орієнтуванню у просторі життєвих смислів і цінностей;
- виключення методів примусу до навчання та застосування лише тих методів, які викликають радість від занять і від досягнення результатів, сприяють руху вперед та розвитку особистості. Студенту дається право вибору форм і засобів навчального заняття, що в достатній мірі підвищує емоційний фон і самооцінку, сприяє формуванню позитивної «Я-концепції», внаслідок чого в особистості з'являється відчуття власної значущості, цінності;
- прагнення до «важких цілей», які дадуть можливість забезпечити поступовий розвиток вольових якостей, особисту відповідальність, віру в можливість подолання труднощів через ускладнення вправ;
- конструктивна педагогічна взаємодія викладача і студента щодо

досягнення спільних цілей і результатів процесу навчання. Партнерство передбачає не лише участь, але й обмін певними цінностями у процесі спільної діяльності.

Висновки. Отже, традиційна система фізичного виховання має ряд суттєвих недоліків, які знижують її ефективність. Головними з них є: ігнорування особистості студента, недостатнє впровадження таких педагогічних принципів, як диференціація, індивідуалізація, демократизація та гуманізація навчального процесу.

Сучасна педагогічна думка й українська філософія освіти повинна виробити нову модель фізичного виховання, у якій бажання студента задовольнятимуться вимогами викладача та нормативами дисципліни, а не навпаки. Розробка науково — обґрунтованої цілісної системи педагогічних умов та заходів дасть можливість забезпечити ефективне стимулювання активності студентів до валеологічного виховання.

Література

1. Белякова Р.Н. Диференційована програма оздоровлення студентів спеціальних медичних груп засобами фізичної культури / Р.Н.Белякова. – Мн., 2001. – 124с.
2. Зотова Н.Г. Ценностно-смысловое отношение к физкультурно-спортивной деятельности как условие освоения профессии педагога // Теория и практика физической культуры. – №12. – 2007. – С. 18-20.
3. Круцевич Т.Ю. Теория и методика физического воспитания / Т.Ю.Круцевич. – К., 2003. – 173с.
4. Плачинда Т.С. Формування мотивації до фізкультурної діяльності у студентської молоді як умова позитивного ставлення до занять фізичною культурою // Слобожанський науково-спортивний вісник. – Вип.8. – Харків, ХДАФК. – 2005. – С. 308-312.
5. Присяжнюк С.І. Фізичне виховання / С.І. Присяжнюк.– К.: Центр учбової літератури, 2008.– 504с.
6. Присяжнюк С.І., Краснов В.П., Третьяков М.О. та ін. Фізичне виховання / С.І. Присяжнюк.– К.: Центр учбової літератури, 2007.- 192с.
- 7.Тридід О.М. Гуманітарна складова вищої економічної освіти у вимірах ХХІ ст. / О.М. Тридід. – К.: УБС НБУ, 2013. – 323с.